

А. Къде ще се проведе съдебното производство?

В зависимост от тежестта на престъплението съдебното производство се провежда в районния съд или в окръжния съд, в чийто район е извършено престъплението. Ако мястото на извършване на престъплението не може да бъде определено или ако престъплението е извършено в чужбина, производството ще се проведе в съда, в чийто район живее, работите или пребивавате; ако тези места не могат да бъдат определени или са извън територията на Чешката република, производството ще се проведе от съда, в чийто район е станало известно (е установено) деянието.

Б. Могат ли обвиненията да бъдат променени? Ако е така, имам ли право на информация в това отношение?

Единствената цел на съдебния процес е да се реши кое деяние или действие е предмет на обвинението. След като обвинението бъде повдигнато, прокурорът не може да го промени; то може единствено да бъде оттеглено.

Ако резултатите от съдебния процес показват съществена промяна в обстоятелствата по делото или ако е необходимо допълнително разследване за изясняване на случая, или ако се окаже, че сте извършили друго действие или деяние, което съставлява престъпление, и прокурорът поиска връщане на делото поради необходимостта от съвместно разглеждане, съдът ще върне делото в подготвителния процес. След това прокурорът ще повдигне ново обвинение, в което ще бъдат отразени настъпилите промени. На Вас и на Вашия защитник винаги се връчва нов екземпляр от обвинението, не по-късно от призовката или уведомлението за него. Ще Ви бъде връчено копие от обвинението заедно със съвет от председателя на състава относно правото Ви да направите коментар по фактите, изложени в обвинението, в рамките на срока, определен от председателя, по-специално:

дали се считате за невинен(на) или виновен(а) за извършването на деянието или на някое от деянията, посочени в обвинението, и на какво основание;

дали желаете да сключите споразумение за вината и наказанието с прокурора или дали искате да се признаете за виновен(а) по време на съдебния процес;

дали сте съгласен(а) с описанието на деянието и неговата правна квалификация, както и с предложеното наказание или възпитателна мярка; и кои факти считате за безспорни.

Председателят на състава ще Ви уведоми и за последиците от тези показания, както и за факта, че Вашият защитник може да направи показания относно обвинението от Ваше име, с изключение на признанието или признаването на вината.

Председателят ще Ви прикани също така да информирате своевременно съда за исканията за събиране на допълнителни доказателства по време на съдебния процес и да посочите обстоятелствата, които трябва да бъдат изяснени чрез тези доказателства.

Съдът обаче не е обвързан с правната квалификация на деянието или постъпката, посочена в обвинението, и може да квалифицира деянието като друго престъпление (по-леко или по-тежко) или да заключи, че деянието не представлява престъпление, а леко нарушение. Ако съдът прецени, че деянието е по-тежко наказуемо от престъплението, за което е било повдигнато обвинението, същият трябва да Ви уведоми за промяната и да Ви осигури възможност да отговорите в своя защита на промяната и да разполагате с достатъчно време, за да промените защитата си.

В. Какви права имам по време на съдебно заседание?

Имате право:

да бъдете уведомен(а) от правоприлагащите органи за правата Ви и да можете да упражнявате напълно тези права;

да направите самопризнания, да се признаете за виновен(а) или да представите предложение за споразумение относно вината и наказанието преди събирането на доказателства;

да направите коментар по отправените срещу Вас обвинения;

да откажете да дадете показания;

да се запознаете с преписките, да си водите записки и бележки, както и да направите копия на преписките или на части от тях за своя сметка;

да участвате в разглеждането на делото по време на самия процес и по време на откритите съдебни заседания;

да направите заключително изявление по време на съдебния процес и на открито заседание по разглеждане на жалбата;

да получите последната дума по време на процеса;

да представяте факти и доказателства в своя защита;

да направите коментар по всяко събрано доказателство и да възразите срещу начина, по който то е събрано;

да задавате въпроси на разпитваните лица;

да отправяте искания и предложения (по отношение на събирането на доказателства и начина, по който ще бъде взето решението);

да се възползвате както от обикновени (т.е. жалби, тъжби, възражения), така и от специални (т.е. молби за отмяна на влязъл в сила съдебен акт, молби за преразглеждане от въззивната инстанция) средства за правна защита, или да предложите да бъде подадена жалба във връзка с нарушение на закона;

да си изберете защитник (ако не го изберете сам(а), той може да бъде избран вместо Вас, например от член на семейството) и да поискате съвет от него и по време на действията, извършвани от самия правоприлагащ орган;

да разговаряте със защитника си без присъствието на трети лица;

да поискате да бъдете разпитан(а) в присъствието на Вашия защитник и да поискате Вашият защитник да участва във всяко действие от наказателното производство;

да използвате майчиния си език или друг език, който владеете, пред правоприлагащите органи, ако заявите, че не владеете чешки език.

Г. Трябва ли да се явя в съда? При какви условия може да отсъствам от съда?

Самият процес може да се проведе във Ваше отсъствие само ако съдът прецени, че делото може да бъде надеждно решено и целта на наказателното производство да бъде постигната и във Ваше отсъствие, и

ако обвинението Ви е било надлежно връчено и сте били надлежно и своевременно призован(а) за съдебния процес; и

вече сте бил(а) разпитан(а) от правоприлагащия орган във връзка с деянието или делото, което е предмет на обвинението, спазена е законовата разпоредба за започване на наказателно преследване и сте бил(а) уведомен(а) за възможността да се запознаете с преписката и да направите предложения за допълване на разследването.

Призовката трябва да съдържа уведомление за последиците от неявяването на делото.

Процесът може да се проведе във Ваше отсъствие, но не и ако

сте задържан(а);

изтърпявате наказание лишаване от свобода;

делото се отнася до престъпление, което се наказва с лишаване от свобода за повече от пет години.

Дори в такива случаи обаче не е необходимо да присъствате на съдебния процес, ако изрично поискате съдът да проведе процеса във Ваше отсъствие, освен ако съдът не счете, че Вашето лично присъствие е необходимо.

В случаите на задължителна защита съдебният процес не може да се проведе без присъствието на Вашия защитник.

ii. Имам ли право на устен преводач и на писмени преводи на документи? В каква степен?

Ако заявите, че не владеете чешки език, имате право да използвате в общуването си с правоприлагащите органи майчиния си език или езика, който твърдите, че владеете.

Ако е необходимо да се преведе съдържанието на документ, свидетелски показания или друго процесуално действие или ако заявите, че не владеете чешки език, ще бъде назначен устен преводач, който да превежда действията по наказателното производство. По Ваше искане назначеният устен преводач може да преведе и консултацията Ви със защитник, ако тя е пряко свързана с процесуални действия; устният преводач може да преведе и всяка консултация по време на процесуални действия.

В такъв случай правоприлагащите органи са длъжни да осигурят писмен превод на определените в закона документи (напр. заповед за предварително задържане, съдебно решение, наказателно постановление, решение по жалба и др.); можете да се откажете от това право на превод.

Имате право да поискате от съда допълнителен писмен или устен превод на всеки друг документ, който е от значение за упражняването на правото Ви на защита.

iii. Имам ли право на защитник?

Ако сте обвинен(а) в извършването на престъпление, имате право на защитник. Ако сами не изберете защитник, член на семейството може да избере защитник вместо Вас или можете да се защитавате сами. В някои случаи обаче трябва да имате защитник (това е т.нар. „задължителна защита“); в такъв случай съдията Ви назначава защитник, освен ако не си изберете такъв в определен срок. По време на съдебното производство трябва да имате защитник, докато решението, с което приключва производството, стане окончателно:

ако сте задържан(а) под стража, излежавате присъда лишаване от свобода или Ви е наложена възпитателна мярка, свързана с лишаване от свобода, или сте настанен(а) под наблюдение в медицинско заведение;

ако дееспособността Ви е ограничена (напр. поради психично разстройство);

в производство срещу беглец (ако сте се укрил(а) и производството се води във Ваше отсъствие);

ако производството се отнася до престъпление, което се наказва с лишаване от свобода с максимален срок над пет години;

ако съдът сметне това за необходимо, тъй като с оглед на настоящото Ви положение същият има съмнения относно способността Ви да се защитавате по подходящ начин;

ако сте непълнолетен правонарушител (на възраст между 15 и 18 години);

на съдебния процес, ако сте задържан(а);

в производствата за налагане или промяна на условията на мярка за процесуална принуда задържане под стража или за налагане или промяна на условията на съдебномедицинско лечение, с изключение на съдебномедицинското лечение на алкохолизъм.

Трябва да имате защитник в процедурата по принудително изпълнение, когато съдът решава в открито съдебно заседание, ако:

дееспособността Ви е ограничена;

сте задържан(а);

са налице съмнения относно способността Ви да се защитавате правилно.

В производствата, свързани със специални средства за защита (жалби във връзка с нарушение на закона, молби за преразглеждане от въззивната инстанция, молби за отмяна на влязъл в сила съдебен акт), трябва да имате защитник:

ако сте задържан(а) под стража, излежавате присъда лишаване от свобода или Ви е наложена възпитателна мярка, свързана с лишаване от свобода, или сте настанен(а) под наблюдение в медицинско заведение;

ако дееспособността Ви е ограничена;

ако престъплението се наказва с лишаване от свобода с максимален срок над пет години;

ако са налице съмнения относно способността Ви да се защитавате правилно.

В производство за престъпление, което се наказва с лишаване от свобода с максимален срок над пет години, можете да се откажете от правото на защитник, освен ако престъплението не се наказва с изключително тежка присъда (дожivotен затвор или лишаване от свобода над 20 години до 30 години). Можете също така да се откажете от правото си на защитник, ако сте задържан(а) и предстои да се проведе съдебен процес.

iv. С какви други процесуални права следва да съм наясно (напр. представяне на заподозрените лица пред съда)?

По време на процеса всички седят на местата си. Въпроси и изявления могат да се задават/правят само със съгласието на председателя на състава (едноличния съдия); трябва да станете, когато се обръщате към съдията, дори и при най-кратките си изказвания (въпреки това председателят може да разреши на лица, чиято възраст или здравословно състояние налагат това, да останат седнали при произнасянето на речите и даването на свидетелски показания). Председателят на състава (едноличният съдия) приканва всички присъстващи да изслушат диспозитива на съдебното решение, като се изправят. На чешки език както съдебните заседатели, така и другите присъстващи лица се обръщат един към друг, като добавят *pane/pani/slečno* („г-н/г-жа/госпожица“) пред длъжността или позицията на лицето, към което се обръщат (напр. *pane předsedo, pane přisedící, pane doktore, paní státní zástupkyně, pane znalče, pane svědku* и т.н. за обръщения съответно към председателя на състава, непрофесионалния съдия, защитника, адвоката/лекаря, прокурора, експерта, свидетеля). Не е разрешено да се говори в съдебната зала без съгласието на председателя на състава (едноличния съдия), както и да се консумират храна и напитки, или да се пуши, включително по време на почивката. Присъстващите в съдебната зала трябва да се въздържат от всичко, което би могло да наруши протичането или естеството на съдебното заседание, включително от изразяване на задоволство или недоволство от хода на заседанието, показанията на свидетелите, постановените решения и т.н. Всички устройства (особено мобилните телефони) също трябва да бъдат изключени, ако биха могли да нарушат протичането или естеството на съдебното заседание.

По време на съдебно заседание могат да се предават изображения или звукови сигнали и да се правят визуални записи само с предварителното съгласие на председателя на състава (едноличния съдия). Звукови записи могат да се правят със знанието на председателя на състава или на едноличния съдия; когато начинът, по който се правят, може да наруши протичането или естеството на заседанието, председателят на съдебния състав или едноличният съдия може да забрани записването.

В съдебната зала не се допуска внасяне на оръжие.

Г. Възможни наказания

домашен арест;

полагане на общественополезен труд;

конфискация на имущество;

глоба;

конфискация на вещ;

забрана на дейности;

забрана за отглеждане и развъждане на животни;

мярка отстраняване от семейното жилище;

забрана за посещение на спортни, културни и други обществени събития;

загуба на звания или награди;

загуба на военно звание;

принудително отвеждане.

Възпитателните мерки са мерки, които имат възпитателен характер и, за разлика от наказанията, могат да бъдат налагани например за деяния, които иначе биха били наказуеми в случай на лица, които не носят наказателна отговорност поради невменяемост или непълнолетие.

Възпитателните мерки могат да се налагат както отделно, така и в допълнение към наказанието, ако са изпълнени всички условия, предвидени в закона. Защитните мерки включват:

съдебномедицинско лечение;

сигурно превантивно задържане;

конфискация на вещи;

конфискация на част от имуществото;

възпитателно образование.

Последна актуализация: 21/03/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.